

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/43/2018
Identifikačné číslo spisu:	1316010886
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1316010886.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 26. septembra 2018 v trestnej veci obvinenej O. X., pre zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvinenej, ktoré podala prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Ľudovíta Štangloviča, advokáta v Šali, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. januára 2018, sp. zn. 4To/99/2017 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava III z 28. júna 2017, sp. zn. 46T/221/2016 a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej O. X. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III z 28. júna 2017, sp. zn. 46T/221/2016 bola obvinená O. X. uznaná za vinnú zo zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona v súbehu so zločinom skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- ako zamestnankyňa spol. Y. W. spol. s.r.o. so sídlom Q. XX/A, W. na pozícii referenta pre realizáciu obchodných prípadov (logista) v období od mája 2011 do decembra 2011 v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi jej z pracovnej zmluvy z 29. októbra 2009 a jej príloh - prílohy č. 1 k pracovnej zmluve - Pracovná náplň, z ktorej vyplýva, že O. X. mala okrem iného v pracovnej náplni kompletnú realizáciu obchodných prípadov, kontrolu skladovania tovaru, nakládky a vykládky tovaru, ako aj vymáhanie pohľadávok, ako aj v rozpore s vnútroorganizačnými predpismi spoločnosti Y. W. spol. s.r.o., s ktorými bola riadne oboznámená dňa 16. decembra 2010, konkrétne Smernice číslo X/XXXX a jej dodatkami číslo X, X a XX a z ktorých okrem iného vyplýva povinnosť vystaviť zálohovú faktúru za tovar pred začiatkom expedície a taktiež v rozpore s Kúpnopredajnou zmluvou číslo O. XXXXXXXX, O. XXXXXXXX a O. XXXXXXXX uzatvorenou medzi spoločnosťami Y. W. spol. s.r.o. ako predávajúcim a C. L. O. L. X. O. C. S. X. u. XX, XXXX I., M. ako kupujúcim, v ktorých boli v bode X a X zmluvy dohodnuté aj platobné podmienky za predávaný tovar, a to, že tovar bude zo skladov Y. W. spol. s.r.o.

expedovaný až po celkovej úhrade zaň, zrealizovaním platby v prospech účtu predávajúceho, o ktorých obsahu mala obvinená O. X. dostatočnú vedomosť, nakoľko ich sama vypracovávala v maďarskom jazyku, dala povolenie na expedíciu tovaru zo skladov Y. W. spol. s.r.o. a to napriek tomu, že si bola vedomá skutočnosti, že za vyskladnený tovar v čase expedície neboli zrealizované platby, následne na vyexpedovaný tovar nevystavila faktúry vôbec, prípadne dodatočne vystavila faktúry, v ktorých upravila sumu podľa oneskorene prijatej platby za tovar a to na nižšiu sumu ako bol podľa CMR v skutočnosti vyskladnený tovar, taktiež niektoré prijaté platby za tovar priradila k inému kupujúcemu, manipulovala s účtovnou evidenciou tak, že vyskladnený tovar nebol zo skladu odpísaný, čím spol. Y. W. spol. s.r.o. so sídlom Q. XXX/A, W. spôsobila škodu vo výške 129 016,42 eur.

Za to jej súd uložil:

Podľa § 237 ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona súd obvinenej výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil a stanovil skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 5 (päť) rokov.

Podľa § 51 ods. 1, ods. 4 písm. c) Trestného zákona súd obvinenej uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvinenej uložil povinnosť nahradiť poškodenej spoločnosti Y. W., spol. s.r.o. so sídlom Q., W., IČO: XXX XX XXX škodu vo výške 129 016,42 eur.

Podľa § 287 ods. 2 Trestného poriadku súd poškodenú spoločnosť Y. W., spol. s.r.o. so sídlom Q., W., IČO: XXX XX XXX so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie riadne a včas obvinená, ktoré následne písomne odôvodnil jej obhajca.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 11. januára 2018, sp. zn. 4To/99/2017 podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu.

Rozhodol sám na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku tak, že obvinenú O. X. uznal za vinnú zo zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že

- ako zamestnankyňa spol. Y. W. spol. s.r.o. so sídlom Q., W. na pozícii referentka pre realizáciu obchodných prípadov (logista) v období od mája 2011 do decembra 2011 v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi jej z pracovnej zmluvy z 29. októbra 2009 a jej príloh - prílohy č. D. k pracovnej zmluve - Pracovná náplň, z ktorej vyplýva, že O. X. mala okrem iného v pracovnej náplni kompletnú realizáciu obchodných prípadov, kontrolu skladovania tovaru, nakládky a vykládky tovaru ako aj vymáhanie pohľadávok, ako aj v rozpore s vnútroorganizačnými predpismi spoločnosti Y. W. spol. s.r.o., s ktorými bola riadne oboznámená dňa 16. decembra 2010, konkrétne Smernice číslo X/XXXX a jej dodatkami číslo X, X a XX a z ktorých okrem iného vyplýva povinnosť vystaviť zálohovú faktúru za tovar pred začiatkom expedície a taktiež v rozpore s Kúpnopredajnou zmluvou číslo O., O. a O. uzatvorenou medzi spoločnosťami Y. W. a spol. s.r.o. ako predávajúcim a C. L. O. u. XX, XXXX I., M. ako kupujúcim, v ktorých boli v bode X a X zmluvy dohodnuté aj platobné podmienky za predávaný tovar, a to, že tovar bude zo skladov Y. W. spol. s.r.o. expedovaný až po celkovej úhrade zaň, zrealizovaním platby v prospech účtu predávajúceho, o ktorých obsahu mala obvinená O. X. dostatočnú vedomosť, nakoľko ich sama vypracovávala v maďarskom jazyku, dala povolenie na expedíciu tovaru zo skladov Y. W. spol. s.r.o., a to napriek tomu, že si bola vedomá skutočnosti, že za vyskladnený tovar v čase expedície neboli zrealizované platby, následne na vyexpedovaný tovar nevystavila faktúry vôbec, prípadne dodatočne vystavila faktúry, v ktorých upravila sumu podľa oneskorene prijatej platby za tovar a to na

nižšiu sumu ako bol podľa CMR v skutočnosti vyskladnený tovar, taktiež niektoré prijaté platby za tovar priradila k inému kupujúcemu, manipulovala s účtovnou evidenciou a skladovou evidenciou tak, že vyskladnený tovar nebol zo skladu odpísaný, čím spoločnosť Y. W. spol. s.r.o., so sídlom Q. spôsobila škodu vo výške 129 016,42 eur.

Za to jej súd uložil:

Podľa § 237 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona výkon uloženého trestu obvinenej podmienčne odložil a stanovil jej skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona obvinenej uložil povinnosť spočívajúcu uhradiť v skúšobnej dobe poškodenej spoločnosti Y. W., spol. s.r.o. so sídlom Q., IČO: XXX XX XXX spôsobenú škodu.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvinenej uložil povinnosť nahradiť poškodenej spoločnosti Y. W., spol. s.r.o. so sídlom Q., W., IČO: XXX XX XXX škodu vo výške 129 016,42 eur.

Podľa § 287 ods. 2 Trestného poriadku súd poškodenú spoločnosť Y. W. spol. s.r.o., so sídlom Q. W., IČO: XXX XX XXX so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. januára 2018, sp. zn. 4To/99/2017 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava III z 28. júna 2017, sp. zn. 46T/221/2016 podala obvinená O. X. prostredníctvom obhajcu 7. apríla 2018 (doručené okresnému súdu 25. apríla 2018) dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu), písm. g) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Podľa názoru obvinenej výrok o vine rozsudku a skutková veta a ani výsledok dokazovania nekorešpondujú so skutkovou podstatou trestného činu podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona.

Povinnosť opatrovať majetok spoločnosti Y. spol. s.r.o. nebola vyslovene vymedzená ako v pracovnej zmluve, tak ani v jej dodatku. Z hmotnoprávnej stránky, aj z gramatického výkladu ustanovenia § 237 ods. 1 vyplýva, že predmetného trestného činu sa dopustí ten, kto vo sfére záväzkového práva poruší povinnosť zo zmluvy opatrovať alebo spravovať majetok. K naplneniu tejto skutkovej podstaty sa vyžaduje uzatvorenie zmluvy, v ktorej je taká povinnosť bez pochybností uvedená. Nakladanie s majetkom poškodeného nie je totožné so zmluvne prevzatou hlavnou povinnosťou starostlivosti o zabezpečenie záujmov poškodeného. V tejto súvislosti obvinená poukázala na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 28/1992). Ani dohoda o hmotnej zodpovednosti sama o sebe nie je kvalifikovanou zmluvou vo vzťahu ku kvalifikácii konania v zmysle § 237 ods. 1 Trestného zákona (R 3/1995). Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že s obvinenou nebola uzatvorená ani dohoda o hmotnej zodpovednosti. Oba napadnuté rozsudky vyvodili povinnosť obvinenej spravovať majetok poškodeného z rôznych interných smerníc. Ak teda zo zmluvy hlavná povinnosť spravovať a opatrovať cudzí majetok nevyplýva, a contrario nemôže byť z takej absencie vyvozené naplnenie objektívnej stránky trestného činu podľa § 237 ods. 1 Trestného zákona. Nie každá zmluva je subsumovateľná pod citované ustanovenie Trestného zákona, ale len taká, ktorá explicitne, bez dôvodných pochybností upravuje povinnosť opatrovať alebo spravovať cudzí majetok (napr. zmluva o úschove). Dovolateľka taktiež zdôrazňuje, že výklad citovaného hmotnoprávneho ustanovenia musí byť v súlade s čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Trestný zákon nesmie byť extenzívne vykladaný v neprospech obvineného, napr. použitím analógie (Kokkinakkikis

proti Grécku, 1993, sťažnosť č. 26, bod 52). Extenzívny výklad a aplikácia trestnoprávnej normy, ktoré predkladá okresný ako aj krajský súd s odkazom na vnútropodnikové predpisy (smernice) spol. Y., spol. s.r.o. a kúpne zmluvy uzavreté medzi poškodeným a spol. C. je neprípustný taktiež s odkazom na § 8 Trestného zákona, keďže skutok v skutkovej vete nemá znaky trestného činu podľa § 237 ods. 1 Trestného zákona. Objektívna stránka trestného činu nebola naplnená. Podľa názoru dovolateľky nebola preukázaná ani subjektívna stránka trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku, ktorá vyžaduje preukázanie úmyselného zavinenia. Okresný ani krajský súd nehodnotí žiadne konkrétne dôkazy vo vzťahu k preukázaniu kvalifikovaného úmyslu obvinenej. Okresný súd svoje závery o vine založil jednostranne len na výpovedi štatutárneho zástupcu poškodeného a zamestnankýň poškodeného priamo spriaznených s poškodeným, ktoré z titulu závislosti na poškodenom majú záujem na výsledku trestného konania v jeho prospech. V tejto súvislosti poukazuje jednak na výpovede IA., svedkýň Q., P. a O.j, resp. listinné dôkazy (pracovná zmluva, vyjadrenie obvinenej k priebehu manka, podpísanie uznania záväzku z 9. mája 2012. Podľa názoru obvinenej prihladenie na listinu uznania záväzku nie je žiadnym dôkazom k rozhodujúcemu času uvedenom v obžalobe (od mája 2011 do decembra 2011). Z ustanovenia § 183 Zákonníka práce vyplýva, že ak zamestnanec uzná záväzok nahradiť škodu v určenej sume a ak s ním zamestnávateľ dohodne spôsob náhrady, je zamestnávateľ povinný uzatvoriť dohodu písomne, inak je dohoda neplatná. Nakoľko nebola preukázaná žiadna dohoda o uznaní záväzku a spôsobe náhrady škody medzi obvinenou a poškodeným, tak listina je ako právny úkon neplatná, nulitná, teda de jure neexistuje. Nemožno použiť písomné vyjadrenia obvinenej mimo trestného konania ako dôkaz proti nej, keďže týmto by neprípustne nahrádzali výsluch obvinenej ako dôkazný prostriedok. Takýto dôkaz je nepoužiteľný. Obvinená považuje za rozpor so zásadami trestného konania názor prvostupňového súdu, že neuviedla na svoju obhajobu žiadne okolnosti, ktoré by ju akýmkoľvek spôsobom vyvinili spod podozrenia zo spáchania trestných činov. Dôkazné bremeno v trestnom konaní o vine obvineného zaťažuje prokurátora a medzi práva obvinenej patrí aj právo nevypovedať. Obvinená ďalej uvádza, že v rámci zásady ultima ratio na predmetný prípad je potrebné aplikovať Zákonník práce, keďže ide o lex specialis. Poškodenému nič nebránilo, aby podal žalobu na civilný súd a domáhal sa náhrady škody, avšak by bol povinný preukazovať zákonné podmienky pre uplatnenie škody. Poškodený (štatutár) tvrdil že nebolo možné podať žalobu voči spoločnosti C. pre nedostatok podkladov, ale bol schopný vyčíslieť škodu. V tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie ÚS 402/2008 z 1. apríla 2009, ÚS 55/2009 z 19. februára 2009. Čo sa týka výšky škody obvinená namietala, že táto nebola objektivizovateľná a preskúmateľná.

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii podľa § 259 ods. 1 písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona obvinená uviedla, že k uvedenej právnej kvalifikácii neboli uvedené žiadne konkrétne dôkazy a samotný skutok nespĺňa základné zákonné náležitosti, je vágny. Preto časť skutkovej vety, ktorá bola súdom prvého stupňa kvalifikovaná podľa citovaného zákonného ustanovenia, považuje za nevymedzenú, t. j. nesúladnú so zákonnou požiadavkou nezameniteľnosti skutku, keď neuvádza konkrétne konanie vo vzťahu k času, predmetu, konkrétnym faktúram, či platbám a nie je možné zistiť ani konkrétny následok v podobe podielu na škode, preto nebolo preukázané žiadne úmyselné zavinenie obvinenej vo vzťahu k uvedenému trestnému činu.

K porušeniu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadné porušenie práva na obhajobu) obvinená O. uviedla, že v priebehu odvolacieho konania jej nebolo zo strany súdu doručené vyjadrenie poškodeného k odvolaniu obvinenej, ktorú skutočnosť sa obvinená dozvedela až na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu.

Vzhľadom na uvedené obvinená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 386 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4To/99/2017 z 11. januára 2018, ako aj rozsudok Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 46T/221/2016 z 28. júna 2017 a v zmysle § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal vec príslušnému súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava III (ďalej len

„prokurátor“). Vo vyjadrení z 9. mája 2018 uviedol, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4To/99/2017 z 11. januára 2018 považuje za zákonný a správny, vychádzajúci zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci a náležite odôvodnený.

Prokurátor sa stotožnil s právnou argumentáciou krajského súdu, že v zmysle znakov základnej skutkovej podstaty trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku, nemusí byť povinnosť spravovať alebo opatrovať cudzí majetok vyslovene takto nazvaná v pracovnej zmluve, ale postačí, ak sa dá vyvodiť z jej obsahu a z celkového obsahu pracovnej náplne zamestnanca. Za podstatnú v tomto konkrétnom prípade je potrebné považovať tú skutočnosť, že obvinená vykonávala určité dispozície s majetkom, ktorý jej bol zverený, pričom dispozície s týmto majetkom mala vykonávať určitým a nie svojvoľným spôsobom, a to tak, aby na majetku spoločnosti Y., s.r.o.k vzniku škody nedošlo.

Bolo nepochybne preukázané, že obvinená voči majetku spoločnosti vykonávala rozhodujúce úkony, ktoré súviseli predovšetkým s expedíciou tovaru, ku ktorej mohlo dôjsť iba v prípade uhradenia celej kúpnej ceny zo strany odberateľov, čo pri výkone svojho zamestnania nerešpektovala a v príčinnej súvislosti s jej konaním došlo na majetku poškodenej spoločnosti k vzniku škody. Obvinená tak porušila povinnosť spravovať zverený majetok zamestnávateľa, ktorá jej vyplýva nielen z pracovnej zmluvy a z jej postavenia zamestnanca v zmysle § 81 písm. e) Zákonníka práce, ale aj z jej pracovného zaradenia a z vnútropodnikových predpisov, ktoré sú uvedené vo výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku.

Nakladanie s majetkom poškodeného v zmysle vyjadrenia dovolateľky síce nie je totožné so zmluvne prevzatou hlavnou povinnosťou starostlivosti o zabezpečenie záujmov poškodeného, pokiaľ by však obvinená nakladala so zvereným majetkom poškodenej spoločnosti v súlade s pracovnou náplňou vyplývajúcou z jej pracovného zaradenia, pokiaľ by riadne rešpektovala a dodržiavala povinnosti, ktoré jej vyplývali zo Zákonníka práce, pracovnej zmluvy a vnútropodnikových predpisov, k žiadnej škode na majetku spoločnosti by nedošlo.

Orgánmi činnými v trestnom konaní ako aj súdom bola navyše dostatočne preukázaná vedomosť menovanej o uvedených pracovných postupoch, preto do úvahy neprichádza ani spochybňovanie subjektívnej stránky v konaní obvinenej. Argument týkajúci sa nepreukázania motívu úmyslu ani nepreukázaného obohatenia sa zo strany obvinenej rovnako neobstojí, keďže na kvalifikáciu skutku ako trestného činu v danom prípade boli splnené všetky zákonné predpoklady. Pri uvedenom trestnom čine sa nehľadí na to, či sa páchatel' svojim protiprávnym konaním obohatil a pri zamestnancoch ani na skutočnosť, či ich povinnosť opatrovať alebo spravovať zamestnávateľov majetok bola explicitne uvedená v pracovnej, príp. inej osobitnej zmluve. V týchto prípadoch postačuje, ak sa dá taká povinnosť jednoznačne vyvodiť z obsahu pracovnej zmluvy alebo ustanovení Zákonníka práce, ktoré na pracovnú zmluvu nadväzujú.

Podľa názoru prokurátora ani argumentácia princípom ultima ratio nie je na mieste, keďže danom prípade nejde o štandardný civilný vzťah ako uvádza dovolateľka, ale o skutok, ktorý bolo nevyhnutné posúdiť v kontexte noriem trestného práva.

Pokiaľ dovolateľka napáda právnu kvalifikáciu skutku ako trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, tieto argumenty sú nadbytočné, keďže obvinená za uvedený trestný čin nebola odsúdená a s uvedenou skutočnosťou sa už dostatočne vysporiadal krajský súd, ktorý uvedený trestný čin z odsudzujúceho rozsudku vypustil.

K porušeniu práva na obhajobu prokurátor uviedol, že týmto môže byť len zásadné porušenie práva na obhajobu, čo v danom prípade splnené nebolo.

Pokiaľ dovolateľka namietala aj nezákonne vykonané dôkazy, neuviedla ktoré konkrétne dôkazy boli vykonané nezákonne.

S poukazom na uvedené dôvody prokurátor navrhol, aby dovolací súd podľa § 382 Trestného poriadku dovolanie odmietol nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

K dovolaniu obvinenej sa písomne vyjadril poškodený prostredníctvom obhajcu 18. mája 2018. Poškodený uviedol, že s ohľadom na skutočnosť, že odôvodnenie dovolania obvinenej je takmer identické s odôvodnením odvolania, poukazuje na svoje vyjadrenie k odvolaniu zo 4. septembra 2017, ktorého sa v celom rozsahu pridrižiava aj vo vzťahu k dovolaniu.

K porušeniu práva obvinenej na obhajobu nedoručením vyjadrenia poškodeného k odvolaniu obvinenej poškodený uviedol, že obvinená bola na verejnom zasadnutí s vyjadrením poškodeného oboznámená, možnosť prečítania celého znenia vyjadrenia na výslovnú žiadosť predsedu senátu, odmietla.

Poškodený má za to, že nie je splnený žiadny z dovolacích dôvodov namietaných obvinenou.

Protiprávne konanie obvinenej, vznik škody poškodenému a príčinná súvislosť medzi konaním obvinenej a spôsobením škody, boli v priebehu trestného konania riadne preukázané, rovnako ako výška škody.

S ohľadom na vyššie uvedené poškodený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvinenej odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) na základe podaného dovolania zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], za splnenia podmienok uvedených v § 373 Trestného poriadku, v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku). Dospel však k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať aj, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu (písm. c), rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (písm. g), rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť (písm. i).

Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že obsah konkrétne uplatnených dovolacích námietok musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacích dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku. Pokiaľ tomu tak nie je, a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovujúce dôvody dovolania, hoci v skutočnosti obsahuje argumenty mimo takto uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Dovolací súd skúmal najskôr naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. či zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa citovaného ustanovenia chápe ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Právo na obhajobu v sebe zahŕňa právo na osobnú obhajobu, právo nechať sa obhajovať obhajcom, ktorým môže byť len advokát, právo na povinnú obhajobu, ako aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému a okolnosti svedčiace v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávať dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Zároveň aj predstavuje vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu

na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Obvinená v podanom dovolaní namietala, že jej nebolo doručené vyjadrenie poškodeného k odvolaniu obvinenej a túto skutočnosť sa obvinená dozvedela až na verejnom zasadnutí.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že povinnosťou súdu v trestnom konaní je aj doručovanie písomnosti stranám navzájom, ktoré má za následok informáciu o úkone a tiež možnosť adekvátnou formou na tento úkon reagovať a vyjadriť sa. Právo na obhajobu tvorí po sebe rady idúcich právnych postupov, ktoré sa prelínajú celým trestným konaním. Tento rad úkonov dotvára právny rámec obhajoby, faktického naplnenia obhajoby možnosťou reakcie formou vyjadrenia k jednotlivým úkonom.

Nedoručenie vyjadrenia poškodeného obvinenej je možné považovať za chybu, nemožno ju však považovať za chybu podstatnú.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrenie procesnej strany k odvolaniam druhej procesnej strany by malo byť predložené odvolateľovi vtedy, pokiaľ vyjadrenie k odvolaniu má zásadný vplyv na rozhodnutie. Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadreniami procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (opakujúci sa a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa. Takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu. Samotné nedoručenie takéhoto vyjadrenia akokoľvek súvisiaceho s dôkazom, ku ktorému sa má možnosť obvinená následne vyjadriť a vnieť voči nemu všetky (akékoľvek výhrady), nemožno považovať za právne významnú udalosť z pohľadu ústavnej ochrany základného práva na obhajobu.

V posudzovanej veci síce zo strany Okresného súdu Bratislava III došlo k chybe, keď vyjadrenie poškodeného nedoručil procesným stranám, ale na verejnom zasadnutí krajského súdu, konaného 11. januára 2018 boli procesné strany, a to obvinená, jej obhajkyňa, prokurátor, splnomocnená zástupkyňa poškodeného prítomní. Predseda senátu na základe spisov podal správu o stave veci. Zo zápisnice o verejnom zasadnutí nevyplýva, že by niektorá zo strán túto skutočnosť namietala. V rámci konečných návrhov obhajkyňa obvinenej poukázala iba na nenaplnenie objektívnej a subjektívnej stránky trestného činu a žiadala pre obvinenú oslobodenie spod obžaloby.

Samotné nedoručenie takéhoto vyjadrenia akokoľvek súvisiaceho s dôkazom, ku ktorému sa má možnosť obvinená následne vyjadriť a vnieť voči nemu všetky (akékoľvek výhrady), nemožno považovať za právne významnú udalosť z pohľadu ústavnej ochrany základného práva na obhajobu. Obvinená v dovolaní síce tvrdila, že jej vyjadrenie poškodeného doručené nebolo, avšak neoznačila žiadne reálne negatívne dôsledky a dopady takéhoto postupu, ktoré by boli spôsobilé zasiahnuť do jej základného práva na obhajobu.

Vzhľadom k tomu, že právo obvinenej na obhajobu nebolo porušené zásadným spôsobom, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

Obvinená O. v dovolaní namietala nezákonnosť vykonaného dokazovania v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, avšak neuviedla, ktoré konkrétne dôkazy boli vykonané nezákonne.

Uvedený dovolací dôvod možno úspešne uplatniť v prípadoch, keď rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané na hlavnom pojednávaní, resp. neboli vykonané zákonným spôsobom, prípadne na dôkazoch, ktoré neboli získané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch získaných nezákonne musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmá a nemožno ju vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať už vykonané dôkazy.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky súdy obidvoch stupňov pri vykonávaní dokazovania postupovali v súlade so zákonom a v tomto smere im nie je čo vytknúť.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, z tohto ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, teda nepreskúmava ani úplnosť skutkových zistení ani nesprávne hodnotenie dôkazov. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené tzn., či boli správne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to, nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Obvinená v rámci podaného dovolania argumentovala princípom ultima ratio a v dôsledku toho nesprávnym použitím prostriedkov trestného práva na jej prípad, ktorý je len civilným sporom.

Najvyšší súd dospel k záveru, že okresný a krajský súd konali vo veci obvinenej O. v medziach svojej právomoci a príslušné ustanovenia podstatne pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali správne. Ich úvahy vychádzali z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

K princípu ultima ratio najvyšší súd uvádza, že pokiaľ zákonodarná moc označila určité konanie za protiprávne (zločiny a obzvlášť závažné zločiny) bez možnosti úvah, či za istých okolností (pri prečine materiálny korektív) protiprávnym nie sú, potom i súdna moc musí rešpektovať vôľu zákonodarcu. Ak by súdna moc „oslobodzovala“ zločiny a obzvlášť závažné zločiny s odkazom na princíp ultima ratio, potom by sa mohla harmónia vzájomnej kontroly a rozdelenia právomoci zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci narušiť, pretože súdna moc by sama tvorila, resp. pretvárala zákony v rozpore s tým, ako ich prijala zákonodarná moc. Preto aj aplikácia princípu ultima ratio v trestnom konaní musí mať isté pravidlá, ktoré nemôžu byť založené na svojvoľnom výklade zákona súdom. Z toho vyplýva, že princíp ultima ratio možno aplikovať v rámci trestného konania vždy len v súlade s ustanoveniami Trestného zákona a Trestného poriadku.

Najvyšší súd už vyslovil (R 96/2014), že tento princíp možno uplatniť len prostredníctvom materiálneho korektívu § 10 ods. 2 Trestného zákona; teda len pri prečinoch. Toto pravidlo je vo vzťahu k prečinom plne opodstatnené, pretože súdna moc na aplikáciu princípu ultima ratio použila zákonodarcom deklarovanú možnosť za istých okolností nepovažovať za protiprávne konanie, ktoré sa ako protiprávne javí z dôvodu naplnenia všetkých formálnych znakov skutkovej podstaty konkrétneho prečinu.

V predmetnej veci najvyšší súd skúmal, či konaním obvinenej O. tvoriacim skutkovú vetu odsudzujúceho rozsudku boli naplnené všetky, t. j. formálne i materiálne znaky skutkovej podstaty zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona.

Podľa § 8 Trestného zákona trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak tento zákon neustanovuje inak.

Trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Trestného zákona spácha ten, kto inému spôsobí malú škodu tým, že poruší všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenú povinnosť alebo povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím súdu alebo vyplývajúcu zo zmluvy opatrovať alebo spravovať cudzí majetok. Odňatím slobody na tri až desať rokov sa páchatel potresce ak spácha uvedený čin a spôsobí značnú škodu [§ 237 ods. 3 písm. a) Trestného zákona].

Objektom tohto trestného činu sú majetkové práva v najširšom zmysle a nepriamo je chránený i zvláštny vzťah dôvery medzi osobou, ktorej patrí určitý majetok a tým, kto je povinný ho opatrovať alebo

spravovať.

Spravidla je majetok tvorený súhrnom všetkých aktív určitého právneho subjektu, pričom nezáleží na tom, či sú majetkové hodnoty vedené v účtovníctve alebo v inej evidencii.

Podstatou tohto trestného činu je konanie, ktorým vzniká škoda na cudzom majetku, a nevyžaduje sa, aby sa tým páchatel' alebo niekto iný obohatil alebo získal inú výhodu.

Podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok sumy 266 eur.

Vznik škody musí byť v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti opatrovať alebo spravovať cudzí majetok .

Povinnosť opatrovať alebo spravovať cudzí majetok majú osoby, ktoré sú povinné spravovať záležitosti iných osôb, pokiaľ v tom je zahrnutá i povinnosť starostlivosti o ich majetok alebo nakladanie s ním. Takáto povinnosť môže byť uložená niektorým ustanovením zákona alebo určitou zmluvou. Pritom nemusí byť výslovne pomenovaná ako povinnosť opatrovať alebo spravovať cudzí majetok. Podstatné je, že jej obsahom je to, čo sa rozumie opatrovaním alebo spravovaním cudzieho majetku. Povinnosť môže byť formulovaná tiež ako starostlivosť o majetok, starostlivosť riadneho hospodára, odborná starostlivosť, náležitá starostlivosť, obhospodarovanie majetku, nakladanie alebo hospodárenie s majetkom, právo robiť úkony s majetkom, prevádzať ho, obchodovať s ním, investovať ho atď.

Porušenie povinnosti opatrovať alebo spravovať cudzí majetok spočíva v tom, že páchatel' koná v rozpore so všeobecným alebo konkrétnym vymedzením obsahu takej povinnosti.

Pojmom znaky uvedené v tomto zákone sa rozumejú znaky objektívnej a subjektívnej povahy, ktoré tvoria tzv. skutkovú podstatu trestného činu (súhrnných znakov, ktoré charakterizujú ľudské konanie a jeho následok ako trestný čin) pričom všetky sú rovnako nevyhnutné a rovnocenné.

Z hľadiska obsahu, každá skutková podstata trestného činu vyjadruje všetky podstatné znaky a črty nevyhnutné na posúdenie, či konkrétny spáchaný skutok možno pokladať za trestný čin.

K porušeniu povinnosti opatrovať alebo spravovať cudzí majetok môže dôjsť predovšetkým konaním páchatel'a (aktívnou činnosťou), najmä takými dispozíciami s cudzím opatrovaným resp. spravovaným majetkom, pri ktorom páchatel' nedostane do opatrovaného resp. spravovaného majetku zodpovedajúcu protihodnotu (napr. dá povolenie na expedíciu tovaru zo skladov, napriek tomu, že za vyskladnený tovar v čase expedície neboli zrealizované platby a následne na expedovaný tovar neboli vystavené faktúry, resp. dodatočne boli vystavené faktúry, v ktorých bola upravená suma podľa oneskorene prijatej platby v nižšej sume, ako bol v skutočnosti vyskladnený tovar atď.).

V súvislosti s ďalším rozborom skutkovej podstaty posudzovaného trestného činu najvyšší súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu (str. 13 -14) s ktorým sa stotožňuje.

Nemožno prehliadnuť, že čin spáchaný obvinenou tak, ako ho súd prvého a druhého stupňa zistil, sa jednoznačne nepohyboval len v rovine civilných vzťahov, ale dostal sa už do oblasti trestnoprávnej regulácie. Podstatné je, že obvinená konala spôsobom a za podmienok stanovených trestným zákonom tak, aby skutok ktorý spáchala, mohol byť posúdený ako trestný čin, za ktorý možno uložiť trest.

Najvyšší súd konštatuje, že v posudzovanej veci skutková veta, tak ako bola ustálená, obsahuje všetky zákonné znaky trestného činu, z ktorého bola obvinená O. právoplatne uznaná za vinnú a jej konanie bolo správne právne posúdené v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku

naplnený nebol.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku, preto dovolanie obvinenej O. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.